

podtikajo **Sandy Pittman**, da je povzpetnica, ki v baznem taboru pod Everestom piše za NBC dnevnik na internetu in s svojimi prijateljcami tam na ledeniku pije čaj iz porcelanastih skodelic.

Luisa Francis pojasnjuje in postavlja na svoja mesta posamezne povezave, slavi šerpani, šerpovske ženske, ter poveljuje gorske ženske, indijsko samotarko **Ma ali Elizabeth Hawley**, ki v Katmanduju zvesto vodi knjigovodstvo o himalajskih vzponih in junakih.

društvene novice

In memoriam: Marija Lah Vild

Pretresljiva naglost odhoda **Marije Vildove** je boleče presenetila vse, ki so jo poznali tako po planinskem kakor po prejšnjem delovnem delovanju v podjetju Mura.

Letos marca, ko smo jo pospremili k počitku, se je zdelo, da divji panonski veter odnaša besede in pesem slovesa tja daleč proti goram, kamor je tako zelo hrepenela in tako pogosto hodila.

Bila je izjemno bitje in je ta svet vedno živela s svojstveno neponovljivo intenzivnostjo. Odraščala je v skromnih razmerah, se po vojni predajala ciljem svobodne domovine, zasnovala sodobno kadrovsko socialno delo v podjetju Mura,

skrbela za družino, kljubovala ljubezni, se vključevala v različna humanitarna dela in ob vsem tem pred 25 leti ustanovila Planinsko društvo Mura ter ga duhovno vodila do prezgodnje smrti.

V planinsko društvo je pritegnila številne sodelavce od delavcev za stroji do direktorjev, skrbela je za planinski naraščaj v vrtcih in šolah, pomagala tabornikom, organizirala nabiranje zdravnih zelišč v gorah in še marsikaj. Bila je pobudnik za ustanovitev Meddruštvenega odbora PZS za Pomurje, trasirala je planinsko Pomursko pot, sodelovala pri njenem opisu, spodbujala k usposabljanju za planinske vodnike, vodila pohode, predavala in se razdajala. Dve poletji je preživela kot oskrbnica planinske kočice, ne da bi za to želela plačilo. Delovala je v organih Planinske zveze Slovenije in vedno pogumno zagovarjala svoja stališča. Bila je vedno odprta do ljudi, pokončna in poštena, brez želje po privilegijih in priznanjih. Njen trden racionalen značaj in obojevalski odnos do gorá sta se dopolnjevala. Verjela je, da je mogoče doseči velike cilje, če imaš pogum in voljo in v dobro organizacijo pritegneš predane in delovne sodelavce.

Prehodila je slovenske gore in k njim popeljala premnoge druge. Poskusila se je tudi v plezanju in se preizkusila v tujih višjih gorah. Po letu 1985 se je v družbi prijateljev iz Mojstrane povzpela na Mont Blanc, Matterhorn, Toffane, Dachstein, Monte Cristalo, Tri Cine, Watzmann... Ni le sanjala o gorah, pač pa je vedno tudi načrtovala pohode, predvidela opremo in vse drobne malenkosti in sama opravila največ dela.

Brez pretiravanja je mogoče reči, da je Marija zaradi svoje predanosti goram, izkušenj in izjemne požrtvovalnosti pri delu, pa tudi zanosa, s katerim je pripovedovala o svojih planinskih doživetjih, že za življenja postala svojevrstna legenda v planinski organizaciji.

Odšla je mnogo prerano, stara komaj 67 let, in nam pustila spomin in zgled. Njeno ime bo za vedno zapisano v zgodovino pomurskega pla-

ninstva, njenemu zgledu pa bodo sledili mnogi planinci s panonske ravnine. Naj bo tako, kot pravi pesnik: »...nam drugim sije sled in kaže pot od tod iz naših zmot in zmed v bližino zadnjih gnezid in prvih zvezd...«

Ivanka Klopčič

Spoznanje, da je prekmurska Marija odšla na pot, od koder ni več vrnitve, je trpko in boleče. Planinci imamo v svojih vrstah kar nekaj ljudi, pri katerih je le ljubezen do življenja daljša od ljubezni do gorá in Marijo smo med njimi uvrščali na častno mesto.

V njeni bližini smo čutili, da je ljubezen do gorá zmes neukrotljivega in nikoli potešenega hrepenenja, strasti, nemira, pa tudi nepopisne sreče, zadovoljstva in vedrine. Ali ta notranji nemir povzroča Rousseaujev klic »Nazaj k naravi« ali iskanje izgubljenih zakladov in idealov, je ta hip vseeno. Marija je ljubezen do gorá vseskozi razdajala in trosila okoli sebe. Tudi tistim, ki imajo gore vsak dan pred očmi in ki so preko nje bolje dojeli veličino bogastva, ki ga ima naša dežela.

Samo po sebi umevno se je zdelo, da je Marija svojo ljubezen do gorá razdajala ne le po gorah, pač pa tudi v planinski organizaciji. Z nje

Oj, človek, nikar

ALEŠ TACER

*V stvarnosti kruti
besneči vihar
pometa pragove
zaphanih previsov;
masiv gorski
v bran se postavlja
nemoči navkljub.*

*Tam drobna postava
na snežnem
hrbtišču
počasi pojema
in tone v obup.*

*Unese se veter,
poleže vihar;
zaveje vzdih z gore:
oj, človek, nikar!*

lastno toplino in vztrajnostjo je zna-
la potegniti za seboj množice. Spr-
va smo težko razumeli, da so naj-
bolj strastni ljubitelji gorá doma
sredi ravníc, kjer veter boža zlato
pšenično klasje in sonce rumení
koruzna zrna. Ko smo spoznali
Marijo in njeno delo med prekmur-
skimi planinci, smo se prepričali, da
je dober organizator tisti, ki lahko
dela navidez nemogoče podvige
med ljudmi. V naših očeh je simbol
prebujenja planinstva v tem delu
Slovenije. Ko se je njeno delo tu
sredi prekmurskih ravníc prišlo in
obrodilo sadove, smo jo potrebovali
tudi v Ljubljani. Dobro desetletje je
njena odločna in jasna beseda
postavljala stvari na pravo mesto v
skupščini, glavnem, uravnem in
nadzornem odboru ter različnih ko-
misijah Planinske zveze Slovenije.
Ničkolikokrat, ko smo bili v dvomih
ali razklani, je z enostavnim, a pre-
pričljivim nastopom pokazala izhod
iz navidez slepe ulice. Zнала je, kot
zna le ljubeča mati, naviti ušesa ne-
pridipravo in s tople, ljubečo bese-
do pohvaliti in nagraditi dobro delo
in dejanje. Ni področja v planinski
organizaciji, v katerem ne bi pustila
svoje sledi. Tudi oskrbníški kruh je
poskusila v kočah Triglavskega
pogorja. Zato ni nikoli dolgovezila
ali govorila na pamet. Njena bese-
da je bila vedno trdno odločna, a ni-
koli žaljiva. Vedno je spoštovala
sogovornika, tudi tistega, ki je v
očeh drugih veljal za nepopustljive-
ga, trmoglavega, zadržtega in nepri-
judnega.

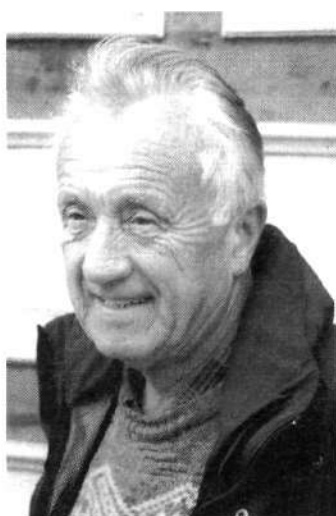
Kot taka zapuša Marija za seboj
globoke sledi. S svojim delom je
dokazala, da slovenski planinci ni-
mamo legend le med tistimi, ki pre-
bivajo v vznožju gora, pa med al-
pinisti in gorskimi reševalci. S svojo
izpričano ljubeznijo do gorá nas je
vseskozi spominjala, da smo v
planinski organizaciji zbrani pred-
vsem zavoljo ljubezni do gorá in da
so vse druge aktivnosti drugotnega
pomena. S toplino, ki jo je vnesla v
planinsko organizacijo, nam je ne-
prestano dopovedovala in doka-
zovala, da se moramo vseskozi bati
in otresati nečloveškega, brezoseb-
nega odnosa do planincev in do
gorá. Eno od njenih zadnjih pomen-
ljivih sporočil, ki ga je zmetala v brk

na Skupščini Planinske zveze Slo-
venije, ko so z vso silo pljusknili na
dan ozki, sebični interesi, je bilo, da
smo složni močnejši, manj ranljivi,
bolj sposobni, bolj spoštovani in
tudi uglednejši.

Spomnimo se Marije, ko bomo ho-
dili po gorskih poteh! Poskusajmo
posnemati njeno vedrino in opti-
mizem. Spominjajmo se njene stras-
tne ljubezni do gora. In ne pustimo,
da bi spomin nanjo kdaj
zbledel. Tako bo ostala v nas. To si
je s svojim delom tudi zaslužila.

Andrej Brvar

Martin Aubrecht in njegovih 70 let

Ga že vidim: z roko gre skozi neko-
liko osivlele lase – kaj drugega se za
njegovih sedem križev tudi ne spo-
dobi – in potem ta ista desnica za-
mahne. Nič jeznega ni čutiti v tem
utečenem gibu, nekaj simbolike
pač, kot bi se porogal vsemu svetu.
Tudi tistemu, ki mu pripada in spet,
nebodigatreba – če bi, pa zakaj, in
nekakšen ampak, skratka, navlaka
nedorečenosti in možno drugačne-
ga, ki so se Tinku v teh sedemde-
setih letih skotrljale iz naročja tja po
namišljenem melišču. Tako se za
pravega hribovca tudi spodobi in
zato tale spet nekoliko pozna pisa-
rija ne more odstreti spoznanja,
komu slabo izbrane besede bolj
kvarijo kot zlahtijo upodobitev.
Gledano nekoliko povprek – na ta

način se kot opazovanja oži – je na
njegovi grbi kar precej puklaste
zgorjnjesavinjske ponižnosti. Am-
pak takšen je in Bog mu pomagaj,
novodobnemu Kocbeku, nikoli se
ne bo spremenil. Tako je tudi prav.
Slediti velikemu vzorniku (beseda
mogoče ni čisto taprava) iz časov
črnozolto monarhije tudi danda-
našnji ni najbolj komotno opravilo.
Zato pa ne more biti predsednik
MDO planinskih društev nekakšen
rumenokljunec, ki predstavo o sebi
komajda zmore povezati s strmi-
nami savinjskih vršacev. Tudi sicer
smo Savinčani samosvoji ljudje,
menda zaradi ozke vpetosti med te
kamnite grinte, hočem reči, z nami
vozariti je umetnost. **Aubrehtov
Tinko** je seveda preizkušen furman
– prispodoba se zdi ravno pravšnja,
nekaj malega bi lahko o tem med
vrsticami razbrali iz svečane listine,
priznanja za življenjsko delo, ki jo je
prejel iz rok **Andreja Brvarja**, pred-
sednika slovenskih planincev.
Sam hudič ve, kaj ga je vse življe-
nje gnalo in ga neustavljivo še žene
v gore in planine. Stari, modri **Tav-
čar** bi v tem primeru klecnil. Ne, ta
ljubezen Aubrehtu ne more biti v
pogubo, prej obratno: hoja in spet
hoja, ki osvobaja kljub bičanju ko-
priv in trave. Pot, vse težavnejša, in
noč, vse temnejša, se je zgladila, v

Krofički

VERA PIPAL

*S tvojega vrha
težko je oditi.
Ne morem od vseh se
vrhov posloviti,
ki s svojo lepoto
so te obdali.
Šla bom –
vrhovi bodo ostali.*

*Križevnik nasproti
in Poljske device.
Molička planina
v objemu Ojstrice.
Še enkrat se proti
Rinkam ozrem.*

Kako naj grem?